

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. P. H.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 29. 10. 2025, č. j. 58 A 14/2025-29,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou dne 16. 10. 2025 ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočce v Liberci se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 8. 2025, č. j. SO/P/638/2025/Va/21 PŘ-ODV-02. Žalobce ke své žalobě připojil žádost o osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a návrh na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s.

[2] Žalobce na základě výzvy doložil krajskému soudu vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. V prohlášení uvedl, že není zaměstnán z důvodu „*justicí doživotně zničeného zdraví, šikanování, okrádání a stresu*“. Neoznačil ani žádné příjmy z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti či z hmotného a sociálního zabezpečení. Tvrzení, že nedisponuje žádným

majetkem větší hodnoty, však doplnil následujícím tvrzením: „Vše co jsem za 50 let poctivě a tvrdé dřiny mi již bylo uloupeno [...] včetně rozkrádání mi mého vykastrovaného důchodu.“ O závazcích v prohlášení uvedl, že ze svého zavinění nemá žádné, avšak „těch podvodně zinscenovaných a zaviněných justici“ má být „celá řada“. Dále žalobce v prohlášení uvedl výdaje na: odpady ve výši 840 Kč, „domovní daň“ 3 900 Kč, pronájem hrobu 5 000 Kč, internetové spojení 800 Kč měsíčně, TV poplatky „3 000 Kč + ty zákonné“ a pojištění domu 13 800 Kč. Dále žalobce v prohlášení obsáhle popisoval křivdy, kterých se na něm údajně dopustili představitelé justice. Jako důkazy na podporu svých tvrzení žalobce navrhl zejména výpis z rejstříku exekucí, výpis z katastru nemovitostí a zprávy o operacích srdce, sám však krajskému soudu žádný z těchto důkazů nedoložil.

[3] Krajský soud shora uvedeným usnesením ze dne 29. 10. 2025, č. j. 58 A 14/2025-29, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků (výrok I.) a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce (výrok II.).

[4] V odůvodnění tohoto usnesení krajský soud upozornil, že je to žadatel, kdo je povinen hodnověrným způsobem doložit své majtkové a sociální poměry. Žalobce však neposkytl úplné a srozumitelné údaje, na jejichž základě by krajský soud mohl získat ucelený přehled o jeho majtkové situaci. Z prohlášení žalobce totiž vyplynulo, že má zřejmě příjem ve formě starobního důchodu a určité dluhy. Ty však nebyly specifikovány a nebyla uvedena jejich výše. Soud proto shledal tvrzení žalobce za neúplná a nekompletní, v důsledku čehož uzavřel, že žalobce k podané žádosti neunesl břemeno tvrzení ani břemeno důkazní. Z těchto důvodů krajský soud nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků.

[5] Jelikož žalobce nesplnil předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., nebyla naplněna ani první podmínka pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. Krajský soud tedy zamítl i jeho návrh na ustanovení zástupce.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, k níž připojil také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnost.

[7] Stěžovatel uvádí, že napadené usnesení je nezákonné a nezakládá se na pravdě. Jeho cílem má být účelové zamezení právního zastoupení, na které má stěžovatel dle svého přesvědčení nárok. Napadené usnesení je prý součástí justičního spiknutí proti jeho osobě, při němž dochází ke zneužití pravomocí úředních osob, protože má být diskriminační a v rozporu s principy demokracie. Stěžovatel proto navrhuje jeho zrušení.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

[9] Úvodem se Nejvyšší správní soud zabýval žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrhem na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Vycházel přitom ze závěrů, k nimž dospěl jeho rozšířený senát v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz): „*Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu podaném ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jenž je spojen s poplatkovou povinností.*“ Napadené usnesení, jímž krajský soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce, nebylo rozhodnutím o návrhu ve věci samé. Stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost vůbec nevznikla. Nejvyšší správní soud proto o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků za řízení o kasační stížnosti nerozhodoval.

[10] Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. „*[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*“

[11] Aby mohl soud ustanovit navrhovatelí zástupce, musí tedy být (kromě podání návrhu) kumulativně splněny dvě podmínky: (i) navrhovatel splňuje předpoklady osvobození od soudních poplatků a zároveň (ii) je to nezbytně třeba k ochraně práv navrhovatele. Podmínka (ii) by byla splněna v situaci, kdy by zastoupení stěžovatele bylo povinné. O takovou situaci se však v projednávané věci nejedná – podle citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, se na řízení o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajského soudu o procesních návrzích kromě poplatkové povinnosti nevztahuje ani povinné zastoupení stěžovatele podle § 105 odst. 2 s. ř. s.

[12] Přestože zastoupení stěžovatele v tomto řízení není obligatorní, je jistě možné. Nejvyšší správní soud proto posuzoval, zda je zastoupení stěžovatele i tak nezbytné k ochraně jeho práv. Žádný důvod pro tento závěr však neshledal. Projednávaná věc týkající se neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce v řízení před krajským soudem je totiž jednoduché povahy; kasační stížnost sice není velmi kvalitní, je však projednatelná a lze o ní rozhodnout na základě podkladů obsažených ve spise. Vzhledem k tomu, že podmínky pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. musí být splněny kumulativně, bylo by nadbytečné zabývat se splněním podmínky nemajetnosti. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce výrokem I. tohoto rozhodnutí zamítl.

[13] Nejvyšší správní soud dále posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel je účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.).

[14] Soud poté přezkoumal napadené usnesení v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda toto rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami,

k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[15] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“.

[16] Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně upozornil, je na účastníku řízení (zde stěžovateli), aby vysvětlil, v čem spatřuje nedostatek prostředků, z nichž by měl platit náklady řízení, a svá tvrzení osvědčil (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003-54, publ. pod č. 311/2004 Sb. NSS). Nesplní-li účastník povinnost doložit nedostatek prostředků, soud jeho výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS). Pokud žadatel svou finanční situaci dostatečně neosvětlí, soudu nezbývá než jeho žádost zamítnout. Právě to se podle krajského soudu stalo v projednávané věci. Stěžovatel nedostal své povinnosti osvědčit své majetkové a výdělkové poměry, neboť neuvedl výši svých příjmů ani svých dluhů.

[17] Stěžovatel namítá, že napadené usnesení krajského soudu je nepravdivé, účelové a součástí justičního spiknutí proti jeho osobě. V tom spatřuje diskriminaci a rozpor napadeného usnesení s principy demokratického právního státu.

[18] Nejvyšší správní soud v napadeném usnesení krajského soudu žádné takové ani jiné pochybení neshledal. Stěžovatel byl v návaznosti na podání žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce usnesením krajského soudu ze dne 16. 10. 2025, č. j. 58 A 14/2025-11, vyzván mimo jiné k tomu, aby doložil pravdivě a úplně vyplněné prohlášení o svých osobních a majetkových poměrech, listiny v tomto prohlášení požadované a další důkazy na podporu svých tvrzení o osobních a majetkových poměrech.

[19] Tuto povinnost však stěžovatel nesplnil. V položce VI. svého prohlášení o osobních a majetkových poměrech totiž uvedl, že nemá žádné příjmy z hmotného a sociálního zabezpečení. Z jeho tvrzení o „vykastrovaném“ důchodu však plyne, že příjemcem nějaké dávky ze systému důchodového pojištění je. Z prohlášení dále vyplývá, že stěžovatel má nějaké dluhy. Nijak však nespifikoval ani nedoložil jejich výši. Tvrzení o měsíčních výdajích (pojištění domu, odpady, pronájem hrobu atp.) stěžovatel také nijak nedoložil. Navzdory explicitní výzvě soudu k doložení listin požadovaných v prohlášení a dalších důkazů na podporu svých tvrzení o osobních a majetkových poměrech stěžovatel ke svému prohlášení o osobních a majetkových poměrech žádné důkazy nepřipojil.

[20] Nejvyšší správní soud proto souhlasí se závěrem krajského soudu, když posoudil tvrzení, která stěžovatel uvedl v prohlášení o osobních a majetkových poměrech, jako

pokračování

neúplná a nekompletní, v důsledku čehož uzavřel, že stěžovatel ve vztahu k podané žádosti neunesl břemeno tvrzení ani břemeno důkazní, a proto mu nepřiznal osvobození od soudních poplatků.

[21] Jelikož je dle § 35 odst. 10 s. ř. s. první zákonnou podmínkou pro ustanovení zástupce, aby byly u navrhovatele dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, je správný také závěr krajského soudu, že stěžovatel nesplnil podmínky pro to, aby mu byl pro řízení o jeho žalobě ustanoven zástupce.

[22] Krajský soud tak při posouzení stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce postupoval v souladu s platnými právními předpisy i judikaturou zdejšího soudu. Nejvyšší správní soud proto souhlasí se závěry napadeného usnesení.

[23] Nejvyšší správní soud také připomíná, že zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků či návrhu na ustanovení zástupce nevytváří překážku věci rozhodnuté. S ohledem na proměnlivost zejména majetkových poměrů či dalších rozhodných skutečností nelze bránit účastníkovi řízení v tom, aby v případě neúspěchu žádal o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení zástupce opakovaně. O takové žádosti je však soud povinen rozhodnout jen tehdy, obsahuje-li nové dříve neuplatněné skutečnosti, zejména poukazuje-li na změnu poměrů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008-65). Nejvyšší správní soud proto při rozhodování o kasační stížnosti zohlednil také skutečnost, že pokud stěžovatel požádá opětovně o osvobození od soudních poplatků a navrhne ustanovení zástupce a doloží svou majetkovou situaci řádně, může krajský soud v dalším řízení rozhodnout jinak.

IV.

Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl (výrok II.).

[25] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. prosince 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu

